

NOBELPRISTAGAREN GÖR GRAMMOPONPLATTOR OCH SPORTAR PÅ LEDIGA STUNDER.

PROFESSOR SZENT-GYÖRGYI BERÄTTAR OM SITT LIV OCH SITT ARBETE.

SÖMNLÖS NATT EFTER SKÄMTSAMT INFALL GAV UPPTÄCKTEN AV PAPRIKANS C-VITAMIN.

(SPECIALKORRESPONDENS TILL

BUDAPEST

Man känner inte igen den lilla universitetsstaden Szeged i dessa dagar. Hela staden går i jubel, alltsedan telegrafan meddelade, att universitetets populäraste professor, Albert Szent Györgyi, fått Nobelpriset. Det är som om hela Szeged, hela Ungern fått priset, till den grad delta ungrarna i sin berömde landsmans triumf, och framförallt äro studenterna i Szeged i eld och lågor. De pryda varje dag Nobelpristagarens kateder med blommor, och studie-salarna på hans avdelning äro ett enda blomsterhav. För sina assistenter och lärjungar är professor Szent-Györgyi icke blott läraren utan också den faderlige vännen.

-Han är ingen kammarlörd, vår Szent-Györgyi, säger en av hans assistenter, när jag kommer i samtal med honom i väntan på att bli mottagen för en intervju med hans chef. Han omger inte sitt forskningsarbete med någon mystisk hemlighetsfullhet, och med oss arbetar han som vore vi hans favoritkolleger. I sina föreläsningar kan han behandla även de mest abstrakta problem med en egenartad humor, och några professorsfasoner har han minst av allt. Det underbaraste med honom är hans förmåga att koppla av från arbetet och ägna sig åt annat. Han älskar klassisk musik, han är en skicklig tennisspelare och duktig roddare, och han har hållit på med en sak, som ligger bra långt borta från hans eget forskningsgebiet: han har konstruerat ett nytt slags grammofonplattor, som påstås vara alldeles utmärkta...

Professor Szent-Györgyi tar emot mig som en gammal bekant och berättar öppenhjärtigt om sin vetenskapliga karriär, om sina ungdomsminnen och sitt arbete.

-För att börja med edt viktigaste, så gifte jag mig, när jag var 24 år, börjar han med ett älskvärt leende. Jag var bara unga studenten, när världskriget bröt ut, och jag blev soldat. Dessbättre, höll jag på att säga, blev jag sårad, så jag kom snart nog tillbaka till universitetsstudierna i Budapest. Efter kriget blev jag assistent vid universitetet i Pzsony och kom senare till professor Tschermak i Prag och arbetade på hans elektropsykologiska avdelning. Efter ett år blev jag medlem av Tropikhygieniska institutet i Hamburg, adjunkt vid universitetet i Leyden och professor i Brauning. Småningom tog intresset för biokemien överhand, och jag fortsatte mina studier i England och Amerika, och 1930 återkom jag till Ungern. Stockholm känner jag väl till från en föredragsresa, som bl. a. förde mig till de skandinaviska länderna. Och nu har jag alltså fått den största utmärkelse som en vetenskapsman av mitt fack kan vinna. Om jag frågar mig själv efter hemligheten i denna framgång, så vill jag bekänna, att om jag också kämpat och lidit mycket, så har jag dock aldrig gjort det för att vinna erkännande utan för att lära känna livets hemlighet.

Samtalet kommer in på professor Szent-Györgyis specialområde, vitaminforskningen, och även här äe han lika öppenhjärtig och älskvärt rättfram, när han berättar om sitt forskningsarbete.

-Vad C-vitamin egentligen är, fann jag i Amerika, där jag lyckades preparera C-vitamin ur binjure från kreatur, och alla slakterier i Amerika levererade materialet till mig pr flyg. Har jag fann C-vitaminet, är en rätt kostlig historia. Jag hade en kollega hos mig på supé, och vi åto naturligtvis paprika till brödet. Vi pratade vitaminer, och så sade jag plötsligt mera på skämt,

-Jag undrar, om det inte finns C-vitaminer i paprika, eftersom kroppen absorberar paprika så förträffligt!

Tanken gnagde sig fast i mig, och jag och min fru fingo en sömnlös natt. Jag väckte en paprikahandlare, som fick skicka upp till mig hela sitt lager, och vi arbetade i laboratoriet hela natten. Och tidigt på morgonen var saken klar: det fanns oerhört med C-vitaminer i paprikan. Och på den linjen arbetade vi sedan vidare. Jag är verkligen min duktiga hustru skyldig all min tacksamhet för hennes ovärderliga stöd i mitt arbete.

Mina paprikaforskningar ledde mig så småningom över till citronsaften, och jag har kunnat påvisa också citronsaftens rika förråd av C-vitaminer, ett förhållande som jag hoppas skall komma medicinen till godo i allt större omfattning.

Vad mitt forskningsarbete alltså går ut på, det är att försöka klarlägga den biologiska förbrännings- och oxidationsprocessen och den organisation i människokroppen, som förvandlar födan till energi och fördelar denna energi i kroppen. Så blir det biokemien, som visar medicinaren vägen till människokroppens förbättring, och så arbeta olika vetenskapsgrenar hand i hand till mänsklighetens väl.

EVA BOLGAR.